

вирішальне значення в формуванні врожайних властивостей насіння ярого ячменя (табл.2).

Найбільш врожайним виявилось насіння, зібране з другого строку сівби у сортів Одеський 100 та Дружба і з третього строку – у Прерії, Математична обробка даних показала вірогідність різниці між варіантами.

Що до строків збирання, то можна зробити висновок про доцільність скошування насіння у фазі повної воскової стиглості.

Таким чином, наші досліді не тільки підтвердили ефективність ранньої сівби ярого ячменя з точки зору одержання максимального врожаю, але й спростували розповсюджену думку про однаковість технології для товарних і насінницьких посівів.

Література:

1. Годунов К.Н. Агротехника высокопродуктивных сортов зерновых культур.- М.: Колос,1977.-267с.
2. Губернатор В.С. Ячмень.- К.:Урожай,1973.-154с.
3. Губернатор В.С. Ячмень.-К.:Урожай, 1977.-103с.
4. Минасян А.М. Ячмени Армении.- Ереван: Армсельхозгиз, 1961.-201с.
5. Неттевич Э.Д. и др. Зерновые фуражные культуры // Э.Д.Неттевич, А.В.Сергеев, Е.В.Лызов.-М.: Россельхозиздат, 1980.-235с.

УДК: 635.652.2:631(477.7)

ВПЛИВ СПОСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ НА УРОЖАЙ ТА ЙОГО СТРУКТУРУ

Т.М.ЯКОВЕНКО – к.с.-г.н., доцент, Одеський СГП

Змінюючи площу живлення та її конфігурацію шляхом відповідного розміщення насіння при сівбі, ми тим самим набуваємо велику варіабельність індивідуальної продуктивності рослин. При зменшенні площі живлення або при дуже широкому відношенні більшої її сторони до меншої індивідуальна продуктивність рослин квасолі знижується і навпаки. Тому кількість насіння в бобі і вага 1000 насінин зазначають значних коливань залежно від способів сівби і норми висіву насіння.

В нашому досліді, де густина стояння рослин змінювалась від 17,8 до 32,2 рослин на 1м при різній конфігурації площі живлення елементи структури урожаю мали дуже широкий діапазон значень (табл.1).

Таблиця 1 – Структура урожаю квасолі при різних способах сівби і нормах висіву (середні за 1989-1991 рр.)

Ширина міжрядь, см	Норма висіву, тис. насінин/га	Кількість			Маса, г	
		рослин на	бобів на 1 рос	насіння в бобі	1000 насінин	насіння з 1 рослини
70	200	17,8	9,1	4,1	249	9,5
	250	21,7	9,2	4,1	245	9,6
	300	26,6	8,9	3,8	226	8,0
	350	30,7	7,4	3,6	209	5,8
Середні по густотам		24,2	8,65	3,90	230	8,23
45	200	19,0	10,2	4,4	244	11,1
	250	22,3	10,0	4,3	238	10,6
	300	26,7	9,4	4,1	224	9,5
	350	32,1	7,2	3,8	226	6,2
Середні по густотам		25,0	9,20	4,15	233	9,35
45*15	200	19,3	11,0	4,1	226	10,5
	250	24,0	9,5	4,3	235	10,0
	300	27,1	9,3	9,3	237	9,2
	350	32,2	7,5	3,7	222	6,2
Середні по густотам		25,7	9,33	4,05	230	8,98

Не дивлячись на те, що норма висіву на фоні усіх способів сівби була однаковою, кількість рослин на одиниці площі при цьому різнилася. Найвища густина стояння рослин була у варіантах з стрічковою сівбою, а сама низька – при сівбі з міжряддями 70см. Різниця між ними в середньому становила 15 тис./га, тобто 6,2%.

Сівба з міжряддями 45 см займала у цьому відношенні проміжне місце. При цьому з усіх інших структурних елементів цей спосіб мав значну перевагу, особливо у порівнянні з міжряддями 70 см. В результаті індивідуальна продуктивність кожної рослини при міжряддях 45 см була на 13,6% вищою ніж при 70 см і на 4,1% – ніж при стрічковій сівбі.

Збільшення кількості рослин на одиниці площі супроводжується зменшенням кількості бобів та їх запліднення. При цьому також знижується вага 1000 насінин, а тому і маса насіння з 1 рослини. Треба відмітити, що ступінь зниження індивідуальної продуктивності рослин квасолі при збільшенні норми висіву з 200 до 300 тис. насінин на 1 га залежить від способу сівби. Так, при сівбі з міжряддями 70 см він становить 15,8; при 45 см – 14,4 і при (45*15) см – 12,4%. Це також свідчить про перевагу загушення посівів з більш вузькими міжряддями.

Дані з обліку урожаю насіння квасолі зі всієї площі облікової ділянки підтверджують перевагу посівів квасолі сорту Красноградська 244 з міжряддями 45 см і нормою висіву 250-300 тис. насінин на 1 га (табл.2).

Таблиця 2 – Урожайність квасолі залежно від способу сівби і норми висіву насіння, т/га

Ширина міжрядь, см./А/	Норма висіву, тис. насінин/га /В/	1989р.	1990р.	1991р.	В середньому за 3 роки
70	200	2,25	1,28	0,98	1,50
	250	2,60	1,85	1,26	1,90
	300	2,95	1,73	1,14	1,94
	350	2,14	1,68	1,12	1,65
Середні по густотам					
45	200	2,49	1,64	1,13	1,75
	250	2,67	1,98	1,19	1,95
	300	3,16	2,20	1,48	2,28
	350	2,54	1,88	1,22	1,88
Середні по густотам					
45*15	200	3,03	2,04	1,31	2,13
	250	3,55	2,05	1,28	2,29
	300	3,67	2,00	1,46	2,38
	350	2,45	1,75	1,43	1,88
Середні по густотам		3,08	1,90	1,33	2,10
		0,240	0,240	0,100	-
	А	0,048	0,200	0,047	-
	Б	0,055	0,170	0,053	-

Як бачимо, у всі роки досліджень перевага посівів з міжряддями 45 см і стрічкових просліджується чітко. Прибавки у порівнянні з посівом, де міжряддя становили 70 см, у всіх випадках достовірні і доказані математично. Між стрічковим та широкорядним посівом з міжряддями 45 см вірогідних відмін з урожаю не встановлено.

У відношенні до норм висіву можна зробити висновок, що при сівбі з міжряддями 70 см у сприятливі роки перевагу має висів 300 тис. насінин/га, а в інших випадках треба висівати на 50 тис. насінин менше. На фоні міжрядь 45 см в одному випадку з трьох (1989р.) найвищий урожай насіння одержано при нормі висіву 300 тис. насінин/га, в одному (1991р.) – при 250 тис., а в 1990 р. урожай при нормі висіву 250 і 300 тис. був однаковим. У варіантах з двохстрічковим посівом, перевагу мала норма висіву 300 тис. насінин/га і тільки у 1990 р. урожай при 250 і 300 тис. різнився на математично недоказуєму величину.

Відмічена вище закономірність формування урожаю насіння квасолі визначає необхідність диференційованого підходу до вибору норми висіву при різних способах сівби.

Література:

1. Голбан Н.М. Фасоль //Зернобобовые культуры. –Кишинёв,1982. с. 52 – 82.
2. Зернобобові культури /За ред. А .А .Бабіча. –К.:Врожай,1984.с. 85-101.
3. Стаканов Ф.С. Фасоль. –Кишинёв: Штиинца, 1986. –193 с.

УДК 633.63: 631.671

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВОДОЗБЕРІГАЮЧОГО РЕЖИМУ ЗРОШЕННЯ ЦУКРОВОГО БУРЯКУ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

В.Н.САЛАТЕНКО – д.с.-г.н., професор,
В.А.ПИСАРЕНКО – к.с.-г.н., ІЗЗ УААН,
Ю.А.КОНОНЕНКО – аспірант, Херсонський ДАУ

Зона зрошувального землеробства півдня України може стати суттєвим резервом збільшення валових зборів цукрового буряку в Україні. Багато досліджень свідчать про значне збільшення врожайності коренеплодів цукрового буряку під впливом зрошення. Так у дослідях багатьох вчених у різних регіонах бурякосіяння встановлено, що для отримання високих врожаїв цукрового буряку вологість ґрунту у активному шарі повинна підтримуватись у межах 60-70% НВ, залежно від його механічного складу.

Існуючі рекомендації режимів зрошення цукрового буряку базуються на основі багатовитратних режимів зрошення, зокрема великої кількості води, що являється головною причиною високої собівартості коренеплодів та цукру.

В наслідок цього вітчизняний цукор не витримує конкуренції на світовому ринку. Режими зрошення з великими витратами поливної води негативно впливають на родючість ґрунту та навколишнє середовище.

В зв'язку з цим актуальним являється питання розробки водозберігаючих режимів зрошення з урахуванням різних фенотипів цукрового буряку.

Мета нашого досліджу: вивчити реакцію гібридів буряку цукрового на різні умови водозабезпечення протягом вегетаційного періоду при зрошенні та рекомендувати виробництву такі режими зро-